

**KOMISIJA ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI
REPUBLIKE SRPSKE**

**Izvještaj o radu
za 2020. godinu**

Banja Luka, maj 2020. godine

Adresa:	Banja Luka Vuka Karadžića 6
Telefon(i):	+387 51 218 356 +387 51 218 362 +387 51 212 199
Faks:	+387 51 218 361
e-mail:	kontakt@secrs.gov.ba
Web:	www.secrs.gov.ba

Izvještaj o radu

[www.secrs.gov.ba/Izvjestaji/Izvjestaj o radu 2020.pdf](http://www.secrs.gov.ba/Izvjestaji/Izvjestaj%20o%20radu%202020.pdf)

SADRŽAJ

I	OSNOVNI PODACI O KOMISIJI	4
	1. Osnivanje, pravni status i nadležnosti Komisije.....	4
	2. Imenovanje članova i sastav Komisije	5
	3. Organizaciona struktura Komisije	5
II	STATISTIČKI PODACI O RADU KOMISIJE	7
	1. Sjednice Komisije.....	7
	2. Registri i evidencije Komisije.....	8
III	EMISIJA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI.....	9
IV	IZVJEŠTAVANJE I OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA OD STRANE EMITENATA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI KOJE SU PREDMET JAVNE PRODAJE	11
V	PREUZIMANJE AKCIONARSKIH DRUŠTAVA.....	13
VI	PROMJENA OBLIKA AKCIONARSKOG DRUŠTVA I PROMJENA PRAVNE FORME	14
VII	IZDAVANJE DOZVOLA I SAGLASNOSTI UČESNICIMA NA TRŽIŠTU	15
	1. Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti	15
	2. Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu u skladu sa Zakonom o investicionim fondovima	17
	3. Ispiti za sticanje zvanja	21
VIII	RAZVOJ I MEĐUNARODNA SARADNJA.....	22
	1. Normativne aktivnosti	22
	2. Saradnja	23
	2.1. Međunarodna saradnja	23
	2.2. Promocija i edukacija.....	25
IX	NADZOR NAD UČESNICIMA NA TRŽIŠTU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI...26	
X	EDUKACIJA	31

I OSNOVNI PODACI O KOMISIJI

1. Osnivanje, pravni status i nadležnosti Komisije

Pravni status Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske, njene nadležnosti i način rada uređeni su Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti¹. Komisija za hartije od vrijednosti je stalno i nezavisno pravno lice osnovano radi uređivanja i kontrole emitovanja i prometa hartija od vrijednosti u Republici Srpskoj.

Sjedište Komisije je u Banjoj Luci, u Ulici Vuka Karadžića broj 6. U skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti, Komisija je nadležna da:

- a) donosi opšte akte u sprovođenju ovog i drugih zakona, kada je za to ovlašćena zakonom,
- b) prati i proučava stanje i kretanje na tržištu hartija od vrijednosti i o tome obavještava Vladu Republike Srpske i Narodnu skupštinu Republike Srpske,
- v) daje i oduzima dozvole, odobrenja i saglasnosti kada je za to ovlašćena ovim i drugim zakonima,
- g) kontroliše poštivanje pravila uobičajene trgovine i lojalne konkurencije u trgovini hartijama od vrijednosti,
- d) vrši nadzor nad licima kojima daje dozvolu za obavljanje poslova i emitentima hartija od vrijednosti u postupku emisije, te nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti,
- đ) vrši nadzor i preduzima potrebne mjere u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti nad licima kojima daje dozvolu za obavljanje poslova i u okviru svoje nadležnosti saraduje sa drugim nadležnim organima u vezi sa sprovođenjem zakona i drugih propisa kojima se regulišu obaveze sprovođenja mjera sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,
- e) propisuje, organizuje, preduzima i nadgleda mjere kojima osigurava efikasno funkcionisanje tržišta hartija od vrijednosti i zaštitu interesa investitora,
- ž) utvrđuje pravila trgovanja hartijama od vrijednosti,
- z) obustavlja emisiju i trgovanje pojedinim hartijama od vrijednosti i preduzima druge mjere u slučaju kada procijeni da su tim aktivnostima ugroženi interesi investitora i javnosti ili one nisu u skladu sa zakonom i drugim propisima,
- i) propisuje opšte i posebne uslove poslovanja koje moraju ispunjavati pravna lica kojima Komisija daje dozvolu za obavljanje poslova ili djelatnosti,
- j) propisuje obavezan sadržaj informacija koje moraju biti objavljene od strane emitenata hartija od vrijednosti javnom ponudom,
- k) propisuje obavezni sadržaj informacija koje se dostavljaju Komisiji ili javno objavljuju učesnici koji učestvuju u trgovanju hartijama od vrijednosti,
- l) podnosi nadležnom organu prijavu protiv pravnih i fizičkih lica, za koje u postupku nadzora utvrdi postojanje osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu ili prekršaju,
- lj) sprovodi prethodne radnje u slučaju povrede zakonskih odredaba i drugih propisa,
- m) daje informacije i širi znanja o djelovanju tržišta hartija od vrijednosti,
- n) saraduje sa srodnim organizacijama u inostranstvu,
- nj) vodi knjige i registre u skladu sa odredbama ovog i drugih zakona,
- o) propisuje visinu naknada za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti,
- p) pokreće inicijativu za donošenje zakona i drugih propisa iz područja emitovanja hartija od vrijednosti i trgovanja hartijama od vrijednosti, daje prijedloge za izmjene zakona i drugih propisa iz ovog područja, učestvuje u pripremanju drugih zakona i

¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13 i 4/17.

- propisa koji su od interesa za učesnike tržišta hartija od vrijednosti, informiše javnost o načelima na kojima djeluje tržište hartija od vrijednosti,
- r) daje mišljenja u vezi sa sprovođenjem propisa koji sadrže ovlaštenja Komisije, a na zahtjev stranaka u postupku ili lica koje dokažu svoj pravni interes i
 - s) preduzima ostale mjere i obavlja druge poslove u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Način rada, odlučivanje i organizacija Komisije bliže se uređuju Statutom i Poslovníkom o radu Komisije.

2. Imenovanje članova i sastav Komisije

Komisiju čine predsjednik, zamjenik predsjednika i tri člana, koje na prijedlog predsjednika Republike Srpske, a uz njihovu prethodnu pismenu saglasnost, imenuje Narodna Skupština Republike Srpske.

Mandat članova Komisije traje pet godina, s tim da isto lice može više puta biti imenovano u sastav Komisije. Za člana Komisije može biti imenovano lice koje ima visoku stručnu spremu ekonomskog ili pravnog smjera, pet godina radnog staža u toj spremi u oblasti tržišta kapitala, odgovarajuće stručno znanje i lična svojstva koja ga čine dostojnim za obavljanje ove funkcije.

Imajući u vidu ovlaštenja i odgovornosti Komisije, kao i potrebu očuvanja integriteta svih lica zaposlenih u Komisiji, Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti je regulisano da predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije ne mogu:

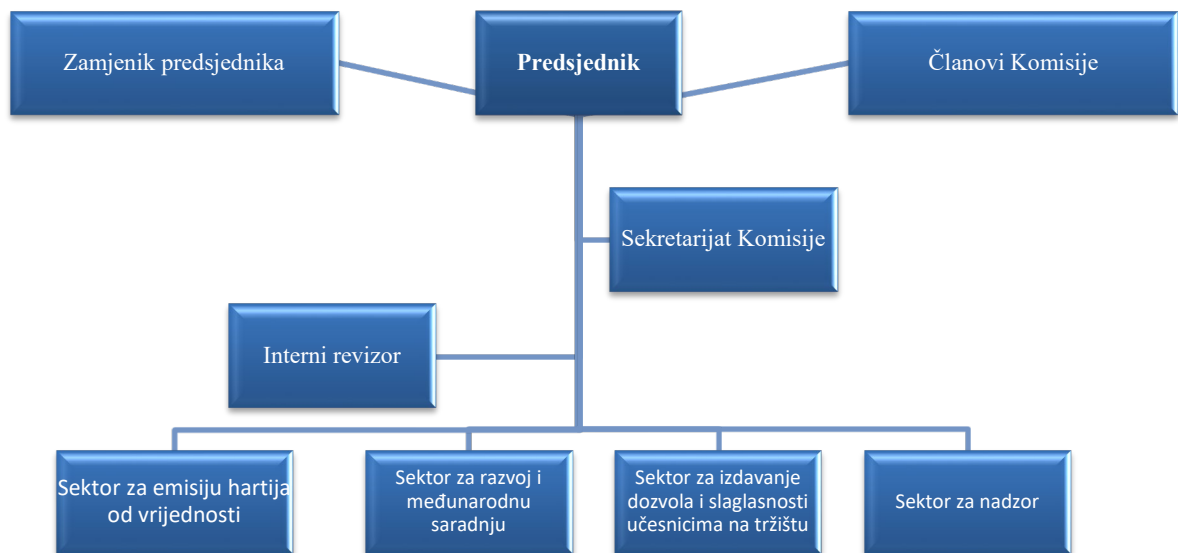
- a) biti u međusobnom srodstvu ili braku,
- b) biti lica koja su kažnjavana za djela koja su nespojiva sa radom u Komisiji,
- v) obavljati dužnost u političkoj stranci i učestvovati u političkim aktivnostima koje su nespojive sa radom u Komisiji,
- g) posjedovati, direktno ili indirektno, udio ili akcije u kapitalu pravnih lica, kojima Komisija daje dozvolu za obavljanje poslova,
- d) biti članovi organa pravnih lica kojima Komisija daje dozvolu za obavljanje poslova ili djelatnosti, kao ni emitenata hartija od vrijednosti,
- đ) obavljati djelatnost ili provoditi aktivnosti koje su u suprotnosti sa načelima zaštite investitora ili samostalnosti rada Komisije.

Navedena ograničenja primjenjuju se i na zaposlene u Komisiji.

Pored toga, posebnim etičkim pravilima detaljno su uređene sve obaveze, ograničenja i odgovornosti članova i zaposlenih u Komisiji, a s ciljem postizanja što većeg stepena povjerenja u tržište hartija od vrijednosti.

3. Organizaciona struktura Komisije

Sa stanovišta organizacione strukture, Komisiju čine četiri sektora i Sekretarijat.

Slika 1. Organizaciona struktura Komisije

U okviru organizacionih cjelina Komisije, obavljaju se slijedeći poslovi:

- priprema nacрта i prijedloga propisa koje donosi Komisija,
- priprema prijedloga mišljenja i stavova Komisije,
- obrada zahtjeva za davanje odobrenja i dozvola ovlaštenim učesnicima i emitentima,
- praćenje izvršenja rješenja,
- vođenje odgovarajućih registara,
- praćenje objavljivanja finansijskih i drugih poslovnih informacija emitenata i ovlaštenih učesnika,
- kontrola izvršavanja obaveza i poslovanja ovlaštenih učesnika,
- davanje saglasnosti na akte ovlaštenih učesnika i
- prikupljanje informacija i izrada izvještaja o stanju i problematici iz svoje oblasti.

Sekretarijat kao poseban organizacioni dio obavlja poslove koji su od zajedničkog interesa za Komisiju u cjelini i čijim se vršenjem obezbjeđuje nesmetan, efikasan i usklađen rad svih organizacionih dijelova, kao i stručno-operativne poslove pravne i ekonomske prirode, finansijsko-materijalne poslove, informatičke, dokumentacione, statističko-evidencione, kancelarijske, birotehničke i poslove tekućeg i investicionog održavanja i obezbjeđivanja drugih uslova rada.

II STATISTIČKI PODACI O RADU KOMISIJE

1. Sjednice Komisije

Opis	Broj
1. Održane sjednice	53
2. Doneseni akti:	348
a) Predsjednik	8
b) Sekretarijat	63
v) Emisija hartija od vrijednosti	84
v) Razvoj i međunarodna saradnja	7
g) Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu	84
d) Nadzor	102

Tabela 1. Pregled održanih sjednica Komisije u 2020. godini po tačkama dnevnog reda

OPIS	Broj
1. Pravilnici	4
2. Odluke	16
3. Rješenja	123
a) Sektor za emisiju hartija od vrijednosti	50
b) Sektor za izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu	65
v) Sektor za nadzor	8
4. Zaključci	17
5. Dopisi	21
6. Zapisnici	52
7. Informacije	30
8. Izvještaji	30
9. Zahtjevi	9
10. Interni akti	1
11. Ostalo	10
12. Odgovori na zahtjev	7
13. Odgovori na upit	18
14. Odgovori na tužbe	3
15. Analize	1
16. Mišljenja	1
17. Obavještenja	3
18. Saopštenja	1
19. Stavovi	1
UKUPNO	348

Tabela 2. Struktura i broj donesenih akata u 2020. godini iz nadležnosti Komisije

Iz prikazanih tabela vidljivo je da je u toku 2020. godine održano 53 sjednice na kojima je doneseno 348 akata. Takođe je važno istaknuti i broj donesenih rješenja, njih 123, što ukazuje na visok stepen aktivnosti Komisije o pitanju rješavanja pojedinačnih slučajeva iz oblasti emisije hartija od vrijednosti, izdavanja dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu i nadzora.

2. Registri i evidencije Komisije

Komisija vodi odgovarajuće registre učesnika na tržištu, i to:

1. Registar emitenata,
2. Registar kvalifikovanih investitora,
3. Registar investicionih fondova i društava za upravljanje,
4. Registar ovlašćenih učesnika, odnosno berzanskih posrednika, kastodi banaka, brokera, investicionih savjetnika i investicionih menadžera.

Upisi u registre vrše se na osnovu riješenih zahtjeva, kao i obavještenja koja su učesnici obavezni da blagovremeno dostavljaju Komisiji.

Naziv registra	Broj upisa	
	2020.	2001 - 2020.
Upis u Registar emitenata	7	1.036
Upis promjena podataka u Registru emitenata	91	2.682
Broj brisanih emitenata iz Registra emitenata	16	401
Registar društava za upravljanje investicionim fondovima	-	37
Registar investicionih fondova	-	65
Registar pravnih lica ovlašćenih za poslovanje sa hartijama od vrijednosti	-	55
Registar izdatih uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja broker	1	193
Registar izdatih uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja investicioni savjetnik	-	7
Registar izdatih uvjerenja o položenom stručnom ispitu za sticanje zvanja investicioni menadžer	-	228
Registar izdatih dozvola za obavljanje poslova brokera	2	235
Registar izdatih dozvola za obavljanje poslova investicionog savjetnika	1	21
Registar izdatih dozvola za obavljanje poslova investicionog menadžera	2	285

Tabela 3. Pregled registara Komisije u 2020. godini i periodu 2001 - 2020. godine

Na osnovu podataka iz prethodne tabele vidljivo je da u 2020. godini bio upis sedam emitenata, dok je 16 emitenata brisano iz registra emitenata.

Od početka rada Komisije, do posljednjeg dana izvještajnog perioda upisano je ukupno 1.036 emitenta, te je izvršeno 2.683 promjene podataka, te 401 postupak brisanja emitenata iz registra emitenata.

Znatan broj emitenata, koji su nakon privatizacije upisani u registar emitenata, je brisan iz registra emitenata i posljedično delistiran sa trgovanja na Banjalučkoj berzi, zbog okončanja postupka stečaja likvidacijom, po osnovu statusnih promjena, te promjene pravne forme nakon istiskivanja manjinskih akcionara.

Godina	Broj upisanih emitenata	Broj promjena podataka	Broj brisanih emitenata
2015.	3	105	35
2016.	4	121	40
2017.	3	100	31
2018.	5	130	26
2019.	7	93	23
2020.	7	91	16
Ukupno	29	640	171

Tabela 4. Usporedni pregled evidencija podataka u registru emitenata u periodu od 2015. do 31.12.2020. godine

III EMISIJA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

Postupak emisije podrazumijeva skup radnji koje emitent preduzima u svrhu prikupljanja sredstava prodajom hartija od vrijednosti prvim imalcima, uz obavezu da svakom od njih omogući ostvarivanje prava iz hartije od vrijednosti koju emituje.

Prema odredbama Zakona o tržištu hartija od vrijednosti i Pravilnika o uslovima i postupku emisije hartija od vrijednosti², emisija hartija od vrijednosti može se izvršiti:

- 1) **javnom ponudom**, u kojoj se upis i uplata hartija od vrijednosti vrši na osnovu javnog poziva neodređenom broju lica, uz izradu prospekta kojim su sumirane informacije od važnosti za investitore i
- 2) **bez obaveze objavljivanja prospekta**, pri čemu postoji obaveza emitenta da obavijesti Komisiju o donesenoj odluci o emisiji, te podnese zahtjev za promjenu podataka o kapitalu u Registru emitenata.

U slučaju da se postupak emisije odvija javnom ponudom, emitent podnosi Komisiji zahtjev za odobrenje prospekta. U postupku odobravanja ovih zahtjeva Komisija cijeni, uz potpunost i urednost podnesene dokumentacije i elemente sadržane u odluci o emisiji iz aspekta ravnopravnosti akcionara i zaštite njihovih prava u pogledu informisanosti.

Posebna pažnja se posvećuje javnosti osnovnih podataka i dokumenata koji su bitni za investitore, poput odluke o emisiji, prospekta, te javnog poziva za upis i uplatu u slučaju javne ponude, te informacija koje se objavljuju u slučaju da se prospekt ne objavljuje. Sastavni dio ovog procesa je praćenje pravilnosti toka postupka i utvrđivanje uspješnosti nakon što je emisija okončana.

Emisija bez obaveze objavljivanja prospekta, podrazumijeva:

- a) ponudu koja je upućena samo kvalifikovanim investitorima,
- b) ponudu koja je upućena fizičkim ili pravnim licima u Republici Srpskoj, čiji broj ne može biti veći od deset, a koji nisu kvalifikovani investitori, uključujući i konverziju potraživanja u akcije,
- v) ponudu koja je upućena investitorima koji će za upisane hartije od vrijednosti uplatiti iznos od najmanje 100.000 KM po investitoru za svaku pojedinačnu ponudu,
- g) ponudu hartija od vrijednosti čija pojedinačna nominalna vrijednost iznosi najmanje 100.000 KM,
- d) ponudu sa ukupnom vrijednosti za hartije od vrijednosti koja je manja od 200.000 KM, pri čemu se ovaj iznos računa tokom perioda od godinu dana,
- đ) ponudu akcija koje se emituju u zamjenu za već emitovane akcije iste klase ukoliko emisija takvih novih akcija ne podrazumijeva povećanje osnovnog kapitala društva,
- e) hartije od vrijednosti koje se nude, dodjeljuju ili će biti dodijeljene u postupku statusnih promjena društava, pod uslovom da za te hartije od vrijednosti postoji dokument sa podacima koje Komisija smatra ekvivalentnim podacima iz prospekta, uzimajući u obzir odredbe zakona kojim se uređuje poslovanje privrednih društava,
- ž) akcije koje se nude, dodjeljuju ili će biti dodijeljene bez naknade postojećim akcionarima ili kao dividende isplaćene u vidu akcija iste klase, kao i akcije u vezi sa kojima su dividende isplaćene, pod uslovom da postoji dokument sa podacima o broju i pravima iz akcija, kao i razlozima i detaljima u vezi sa ponudom,
- z) hartije od vrijednosti koje nudi ili će ponuditi emitent čije su hartije od vrijednosti uključene na berzu, odnosno drugo uređeno javno tržište ili društvo koje je povezano sa emitentom, a koje nudi ili će ponuditi sadašnjim ili bivšim članovima uprave ili

² Službeni glasnik Republike Srpske, broj 60/12, 88/13, 107/16, 111/16, 33/18 i 65/20..

zaposlenima, pod uslovom da postoji dokument sa podacima o broju i prirodi hartija od vrijednosti, kao i razlozima i detaljima koji se odnose na ponudu.

Kod ove vrste emisije emitent je obavezan da, u određenom roku (sedam dana od dana donošenja odluke) obavijesti Komisiju o donesenoj odluci o emisiji, koja se pored druge dokumentacije dostavlja u prilogu obavještenja, te podnese zahtjev za odobrenje prospekta i upis promjene podataka o kapitalu u registru emitenata. U ovom postupku Komisija cijeni da li su iste donesene na način i po postupku utvrđenom Zakonom i drugim propisima, a svojim aktom potvrđuje izvršenje obaveze emitenta o podnošenju obavještenja za ovakvu emisiju, mijenjajući podatke o kapitalu u registru emitenata.

Vrsta emisije	Broj emisija	Ukupan obim emisija (KM)
I Emisije javnom ponudom	10	56.100.000
II Emisija bez obaveze objave prospekta:	11	32.690.937
1. Ponuda koja je upućena samo kvalifikovanim investitorima	2	2.350.000
2. Ponuda koja je upućena fizičkim ili pravnim licima u Republici Srpskoj čiji broj ne može biti veći od deset, a koji nisu kvalifikovani investitori	1	700.000
3. Ponuda koja je upućena investitorima koji će za upisane hartije od vrijednosti uplatiti iznos od najmanje 100.000 KM	2	5.850.000
4. Pretvaranje rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital	3	1.900.000
5. Emisije u postupku smanjenja osnovnog kapitala	3	21.890.937
Ukupno	21	88.790.937

Tabela 5. Zbirni pregled emisija hartija od vrijednosti po vrsti u 2020. godini

R. br.	Emitenti	Redni broj emisije i vrsta emitovane hartije	Obim emisije (KM)	Uplaćeno (KM)
JAVNE PONUDE				
1.	Opština Modriča	1 (obveznice)	4.000.000	4.204.000
2.	Opština Šekovići	1 (obveznice)	1.200.000	1.200.000
3.	MKD Privrednik d.o.o. Bijeljina	1 (obveznice)	1.300.000	1.300.000
4.	Grad Banja Luka	3 (obveznice)	12.000.000	12.012.000
5.	Mikrokreditno društvo „Credis“ a.d. Banja Luka	6 (obveznice)	1.500.000	1.500.000
6.	Opština Foča	1 (obveznice)	1.500.000	1.500.000
7.	Mikrokreditna fondacija „PRO FIN“ Istočno Sarajevo	2 (obveznice)	800.000	800.000
8.	Mikrokreditno društvo „Auris“ a.d. Banja Luka	1 (obveznice)	2.000.000	1.200.000
9.	Akcionarsko društvo za održavanje i zaštitu puteva „Zvornik putevi“ Zvornik	2 (obične akcije)	1.800.000	576.045,10
10.	Nova banka a.d. Banja Luka	25 (obične akcije)	30.000.000	15.000.000
EMISIJE BEZ OBAVEZE OBJAVLJIVANJA PROSPEKTA				
Ponuda koja je upućena samo kvalifikovanim investitorima				
11.	PKRS – Područna privredna komora Banja Luka	1 (obveznice)	1.100.000	1.100.000
12.	Javno komunalno preduzeće - Komvod Brod	1 (obveznice)	1.250.000	1.250.000
Ponuda koja je upućena fizičkim ili pravnim licima u Republici Srpskoj čiji broj ne može biti veći od deset, a koji nisu kvalifikovani investitori				
13.	Mikrokreditno društvo Taurus Banja Luka	2 (obveznice)	700.000	700.000

Ponuda koja je upućena investitorima koji će za upisane hartije od vrijednosti uplatiti iznos od najmanje 100.000 KM					
14.	Triglav osiguranje a.d. Banja Luka	8 (obične akcije)	2.000.000	3.912.000	
15.	MPI Modriča a.d. Modriča	4 (obične akcije)	3.850.000	3.850.000	
Pretvaranje rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital					
16.	Drina osiguranje a.d. Milići	8 (obične akcije)	400.000	-	
17.	Wiener osiguranje Vienna insurance group a.d. Banja Luka	8 (obične akcije)	1.000.000		
18.	Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka	3 (obične akcije)	500.000		
Smanjenje kapitala					
R. br.	Naziv emitenta	Redni broj emisije	Obim emisije	Osnovni kap. prije smanjenja	Iznos smanjenja kapitala
19.	Banjalučka pivara a.d. Banja Luka	8 (obične akcije)	2.703.467	22.300.000	19.596.533
20.	Čajavec – Mega investicije, upravljanje i nekretnine a.d. Banja Luka	4 (obične akcije)	11.104.166	12.443.425	1.339.259
21.	Prijedorčanka a.d. Prijedor	6 (obične akcije)	8.083.304	8.289.012	205.708

Tabela 6. Analitički pregled pojedinačnih emisija hartija od vrijednosti po vrsti u 2020. godini (u KM)

Iz navedenog analitičkog pregleda emitenata i vrsta emisija koja se obavljaju jasno je da primarno tržište počiva isključivo na emisiji obveznica, te da su dominantni emitenti mikrokreditne organizacije i jedinice lokalne samouprave.

IV IZVJEŠTAVANJE I OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA OD STRANE EMITENATA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI KOJE SU PREDMET JAVNE PRODAJE

Pravilnikom o izvještavanju i objavljivanju informacija od strane emitenata hartija od vrijednosti koje su predmet javne prodaje³, detaljno je regulisan način izvršavanja obaveza akcionarskih društava i emitenata čije su hartije od vrijednosti predmet javne ponude.

Emitenti, čije su hartije od vrijednosti uvrštene na službeno berzansko tržište, prema členu 284. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, obavezni su da objavljuju:

- a) godišnje (uključujući i konsolidovane), polugodišnje i tromjesečne finansijske izvještaje,
- b) revizorske izvještaje,
- v) izvještaje o značajnim događajima i radnjama koje utiču na poslovanje emitenta,
- g) poseban izvještaj revizora u skladu sa zahtjevima Komisije,

dok su emitenti, čijim se hartijama od vrijednosti trguje na slobodnom tržištu, prema členu 285. Zakona, obavezni da objavljuju:

- a) godišnje finansijske izvještaje,
- b) revizorske izvještaje ako su dužni da vrše reviziju u skladu sa propisima Komisije i
- v) izvještaje o značajnim događajima i radnjama koje utiču na poslovanje emitenta.

Emitentima je omogućeno da finansijske, revizorske i izvještaje o značajnim događajima dostavljaju elektronskim sredstvima komunikacije. Navedene izvještaje Banjalučka berza besplatno objavljuje u okviru informacionog portala institucija tržišta kapitala (Komisije za hartije od vrijednosti, Banjalučke berze i Centralnog registra hartija od vrijednosti).

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 60/12, 111/12 i 50/14.

Stavom 2. člana 26. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske⁴ omogućen je besplatan uvid u osnovne podatke iz preuzetih finansijskih izvještaja na internet stranici Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF).

Veći dio preostalih obaveza za emitenta, realizuju i same institucije tržišta kapitala u ime emitenata, pa se većina navedenih izvještaja i podataka u tim izvještajima preuzimaju iz Registra emitenata hartija od vrijednosti koji vodi Komisija (opšti podaci o emitentima, podaci o upravi i odborima, podaci o povezanim pravnim licima i podaci o emisiji hartija od vrijednosti, različite vrste rješenja itd.) i Centralnog registra hartija od vrijednosti (podaci o vlasnicima i vlasničkoj strukturi). Na ovaj način, tržištu je omogućena veća efikasnost pri disperziji informacija, koje su jednostavno i besplatno dostupne svim zainteresovanim stranama, praktično bez troškova za emitente.

Dio navedenih informacija, koje su predmet javne objave, poput onih iz finansijskih izvještaja i prometu emitovanih hartija na Banjalučkoj berzi su raspoložive i na engleskom jeziku.

U 2020. godini Banjalučka berza je samostalno i prema zahtjevima emitenata objavila 1.434 korporativne novosti, uglavnom saziva za skupštinu akcionara, prijedloga odluka i odluka skupštine akcionara, obavještenja o sticanju akcija, javnih ponuda za preuzimanje, mišljenja o ponudi za preuzimanje i drugih značajnih događaja. Dio tih informacija preuziman je iz dnevnih novina, dok su ostale informacije dobijene od emitenata. Ukupan broj objava na portalu Banjalučke berze u izvještajnom periodu je iznosio 2.752, odnosno u prosjeku svaki radni dan objavljivano je oko 11 objava. U navedene objave nisu uključene kursne liste, statistički i drugi izvještaji Banjalučke berze u vezi sa trgovanjem.

U 2020. godini objavljena su 203 izvještaja revizora o finansijskim izvještajima (uključujući i one koji nisu za 2019. godinu), uz dva mišljenja revizora o finansijskim izvještajima emitenata, 28 nerevidiranih godišnjih finansijskih izvještaja za 2019. godinu emitenata listiranih na službenom berzanskom tržištu, te 158 nerevidiranih finansijskih izvještaja za 2019. godinu za emitente čije su akcije uvrštene na slobodno tržište, 1 finansijski izvještaj za 2019. godinu i 11 mjesečnih izvještaja (preuzetih od depozitara) zatvorenih investicionih fondova, 13 godišnjih finansijskih izvještaja otvorenih investicionih fondova kao i 121 mjesečni izvještaj otvorenih investicionih fondova.

Iako se može konstatovati da informacioni portal tržišta kapitala u Republici Srpskoj raspolaže sa znatnim brojem nominalno relevantnih informacija o emitentima i dalje postoji potreba da privredni subjekti koji su na tržište kapitala dospjeli posredstvom privatizacionih procesa ostvare veći kredibilitet sa stanovišta poštovanja standarda pri upravljanju akcionarskim društvima. Naime, legitimitet njihovog pojavljivanja na tržištu hartija od vrijednosti sa zahtjevom za prikupljanje novčanih sredstava prodajom hartija od vrijednosti zavisi od mogućnosti investitora da dobiju relevantne informacije, ali i efikasnu zaštitu sopstvenih interesa.

⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15.

V PREUZIMANJE AKCIONARSKIH DRUŠTAVA

Postupak preuzimanja otvorenih akcionarskih društava obavlja se u skladu sa Zakonom o preuzimanju akcionarskih društava⁵, čije odredbe omogućavaju manjinskim, ali i drugim akcionarima da, u postupku preuzimanja društva po unaprijed utvrđenim uslovima prodaju akcije emitenta u kojima nemaju znatnijeg uticaja na upravljanje, ili drugih interesa. Važnost ovog zakona na nelikvidnim tržištima, poput našeg, ima poseban značaj, s obzirom da je broj zainteresovanih investitora za pojedine emitente relativno mali.

Otvorena akcionarska društva (uz jedan izuzetak) su sadašnji pravni status stekla u procesu privatizacije. Relativno velika disperzija vlasništva, uzrokovana masovnom vaučerskom privatizacijom, čak i u malim preduzećima (posmatrano sa aspekta veličine kapitala) imala je za posljedicu veći broj preuzimanja u ranijim izvještajnim periodima. Ipak, tokom posljednjih godina primjetan je očekivani trend smanjenja ovih postupaka, jer je konsolidacija vlasništva u najvećem broju emitenta, uglavnom, završena, a postupci preuzimanja se obavljaju kako bi se prešao „prag“ od 90%, što omogućava provođenje postupka prenosa akcija manjinskih akcionara (prema članu 431. stav 1. Zakona o privrednim društvima) i kasnije zatvaranje akcionarskih društva, promjenu pravne forme emitenta i delistiranje hartija sa Berze.

Činjenica da je veći broj perspektivnih preduzeća bio predmet preuzimanja u prethodnom periodu, te da su u značajnoj mjeri iskorišćene mogućnosti da se promijeni pravna forma i izvrši delistiranje uticala je na to da je u ovom izvještajnom periodu nastavljen trend smanjenja broja preuzimanja u odnosu na ranije izvještajne periode.

U toku 2020. godine postupak preuzimanja je okončan u deset slučajeva.

R. br.	Akcionarsko društvo (emitent)	Osnovni kapital emitenta (KM)	Ponudilac i lice/lica koja s ponudiocem zajednički djeluju	Cijena u postupku preuzimanja (KM)	Procenat akcija s pravom glasa u vlasništvu ponudioca	
					prije preuzimanja	nakon preuzimanja
Ponudilac stekao preko 75% vlasništva emitenta						
1.	Unicep trade a.d. Banja Luka (II)	988.954	Bel invest d.o.o. Banja Luka	0,05	78,33%	78,3328%
2.	Vodoprivreda Posavina a.d. Laktaši (II)	445.725	Stanislav Koljančić	0,7171	85,87%	96,734%
3.	Vodoprivreda Trebišnjica a.d. Trebinje (II)	755.312	Dineco d.o.o. Trebinje	0,216	90,1680%	90,6229%
Ponudilac i lica koja zajednički djeluju s ponudiocem stekli više od 75 % vlasništva emitenta						
4.	Mira a.d. Prijedor (II)	18.473.634	Kraš d.d. Zagreb Hrvatska	1,2109	76,0926%	96,6857%
			(Mesna industrija braća Pivac d.o.o Vrgorec Hrvatska)		0,00%	0,00%
Ponudilac stekao manje od 75% vlasništva emitenta						
7.	Razvitak a.d. Bijeljina (II)	854.255	Milinko Bošnjak	0,14	35,0013%	47,4272%
8.	Unicep Commerce a.d. Banja Luka	988.954	Inteh d.o.o. Banja Luka	0,07	35,397197%	77,3908
9.	Nova banka a.d. Banja Luka	134.637.768	MG Mind d.o.o. Mrkonjić Grad	0,50	64,54%	86,846%

⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 65/08, 92/09 i 59/13.

Ponudilac i lica koja zajednički djeluju s ponudiocem stekli manje od 75 % vlasništva emitenta						
10.	Distributivni centar a.d. Bijeljina	1.686.146	Revisio d.o.o. Bijeljina	0,10	37,68%	68,2738%
			(Goran Marković)		9,226188%	9,226188%

Tabela 7. Pregled završenih postupaka preuzimanja akcionarskih društava u toku 2020. godine

Navedeni pokazatelji govore u prilog konstataciji da je vlasnička konsolidacija u značajnoj mjeri okončana, te da se mehanizam ponude za preuzimanje koristi samo kao prethodna faza za istiskivanje manjinskih akcionara i promjenu oblika ili pravne forme akcionarskog društva.

Komisija je u toku izvještajnog perioda usvojila osam odgovora na upit iz oblasti preuzimanja akcionarskih društava.

VI PROMJENA OBLIKA AKCIONARSKOG DRUŠTVA I PROMJENA PRAVNE FORME

Zakonom o privrednim društvima⁶ uređena je mogućnost promjene oblika akcionarskog društva (odredbom člana 189. i 191a), kao i mogućnost promjene pravne forme akcionarskog društva (odredbe članova 421. – 425.). Na osnovu ovlaštenja iz člana 191a. i člana 421. tog zakona, Komisija je dodatno uredila ovu oblast donošenjem Pravilnika o uslovima i postupku pretvaranja zatvorenog akcionarskog društva u otvoreno, odnosno otvorenog akcionarskog društva u zatvoreno i promjeni pravne forme akcionarskog društva („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/10, 60/12 i 117/12).

U 2020. godini Komisija je upisala tri promjene pravne forme akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću i jednu promjenu oblika akcionarskog društva (otvorenog u zatvoreno akcionarsko društvo). U jednom slučaju, zahtjev za pretvaranje otvorenog u zatvoreno akcionarsko društvo je odbijen.

U periodu važenja aktuelnog Zakona o privrednim društvima, od kada je čitav proces i započeo, pravnu formu otvorenog akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću promijenilo je ukupno 86 društava, dok je 12 društava promijenilo oblik organizovanja – iz otvorenog u zatvoreno akcionarsko društvo. Sva pomenuta društva su delistirana iz berzanskog sistema trgovanja..

Godine	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Promjene oblika organizovanja a.d. - iz otvorenog u zatvoreno	2	1	2	-	1	1
Promjene pravne forme – iz a.d. u d.o.o.	3	4	13	5	6	3

Tabela 8. Broj postupaka promjene oblika organizovanja akcionarskog društva i promjena pravne forme iz akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću

Uređivanjem ove oblasti, stvoreni su preduslovi za otvorena akcionarska društva koja nemaju interes ili uslove za ovakvu pravnu formu, da mogu da je promijene odnosno da se isključe iz berzanskog sistema trgovanja.

⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/19.

VII IZDAVANJE DOZVOLA I SAGLASNOSTI UČESNICIMA NA TRŽIŠTU

1. Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti

U skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti⁷, Komisija za hartije od vrijednosti je nadležna da daje dozvole za rad, odnosno poslovanje (u sklopu kojih se izdaju i saglasnosti na opšta akta, te izmjene i dopune istih): berzanskim posrednicima, bankama za obavljanje kastodi poslova, berzi i drugom uređenom javnom tržištu, Centralnom registru hartija od vrijednosti, kao i organima tih društava (direktoru, članovima upravnog odbora, članovima nadzornog odbora), te fizičkim licima za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti, kod tih pravnih lica, u sljedećim zvanjima: investicioni savjetnik, investicioni menadžer i broker.

Komisija izdaje dozvolu **berzanskim posrednicima** u skladu sa članom 62. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, i to za brokerske poslove, dilerske poslove, poslove podrške tržištu, poslove upravljanja portfeljom, poslove agenta emisije, poslove preuzimanja emisije, poslove investicionog savjetovanja i kastodi poslove.

U postupku rješavanja navedenih podnesaka, Komisija primjenjuje i odredbe Pravilnika o poslovanju berzanskih posrednika⁸, te Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja dozvole berzanskom posredniku za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti⁹.

R . b.	Naziv berzanskog posrednika	Datum osnivanja	Poslovi obuhvaćeni dozvolom	Važenje dozvole
1.	Nova banka a.d. Banja Luka, Filijala za poslove sa hartijama od vrijednosti Nova Broker	19.04.2001.	Brokerski poslovi i Dilerski poslovi.	19.04.2023.
2.	Eurobroker a.d. Banja Luka	24.04.2001.	Brokerski poslovi, Dilerski poslovi, Poslovi agenta emisije i Poslovi investicionog savjetovanja.	12.07.2023.
3.	Monet Broker a.d. Banja Luka	18.01.2007.	Brokerski poslovi, Dilerski poslovi, Poslovi agenta emisije i Poslovi investicionog savjetovanja.	18.01.2022. 18.10.2023. 30.12.2021.
4.	Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	02.02.2007.	Brokerski poslovi	29.01.2022.
5.	Advantis Broker a.d. Banja Luka	05.03.2007.	Brokerski poslovi, Dilerski poslovi, Poslovi upravljanja portfeljom, Poslovi agenta emisije, Poslovi podrške tržištu i Poslovi investicionog savjetovanja.	22.12.2023.

Tabela 9. Pregled berzanskih posrednika koji su imali dozvolu za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti na dan 31.12.2020. godine

U 2020. godini nije bilo podnesenih zahtjeva za odobrenje osnivanja novih berzanskih posrednika. Obrađena su četiri zahtjeva za produženje dozvole za obavljanje poslova sa

⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13 i 4/17.

⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 67/12, 5/13 i 32/16.

⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/06, 26/07 i 15/18.

hartijama od vrijednosti. U izvještajnom periodu Komisija je donijela jedno rješenje kojim se daje saglasnost na sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu brokersko - dilerskog društva.

U toku izvještajnog perioda Komisija je donijelo jedno rješenje kojim se daje saglasnost na pravila poslovanja brokersko-dilerskog društva, dok zahtjeva za davanje saglasnosti za direktora i članove upravnog odbora društva nije bilo.

U skladu sa članom 106. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti berzanski posrednicima je dozvoljeno da uz odobrenje Komisije, objavljuju oglase kojima je predmet ponuda za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti. U toku izvještajnog perioda nije bilo odobravanja promotivnog materijala.

Tokom izvještajnog perioda Komisija je usvojila jedan odgovor na upit brokersko-dilerskih društava.

Komisija izdaje **bankama** dozvolu za obavljanje kastodi poslova, u skladu sa članom 128. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti.

Naziv banke koja ima dozvolu za obavljanje kastodi poslova	Datum izdavanja	Važenje dozvole
Raiffeisen Bank d.d. BiH	05.01.2010.	05.01.2022.
Nova banka a.d. Banja Luka	30.03.2010.	04.04.2022.
UniCredit Bank d.d. Mostar	29.04.2010.	29.04.2022.

Tabela 10. Pregled banaka koje su imale dozvolu za obavljanje kastodi poslova na dan 31.12.2020. godine

U toku 2020. godine nije bilo produženja postojećih dozvola. Takođe, Komisija je izdala jednu saglasnost za imenovanje rukovodioca odjeljenja u okviru banke koja imaju dozvolu za obavljanje kastodi poslova.

U skladu sa članom 143. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti Komisija izdaje dozvolu za poslovanje **berzi i drugom uređenom javnom tržištu**, za obavljanje poslova iz člana 145. istog zakona. Dozvolu za obavljanje ovih poslova na tržištu hartija od vrijednosti Republike Srpske ima Banjalučka berza hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka.

Na tržištu hartija od vrijednosti Republike Srpske poslove iz člana 145. Zakona o tržištu obavlja Banjalučka berza hartija od vrijednosti. U toku izvještajnog perioda Komisija je dala saglasnosti na imenovanje direktora Banjaluke berze hartija od vrijednosti kao i saglasnost na imenovanje jednoč člana upravnog odbora Berze.

Dozvolu za obavljanje poslova iz člana 189. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, Komisija izdaje **Centralnom registru hartija od vrijednosti**, u skladu sa članom 196. Zakona. U toku izvještajnog perioda Centralnom registru je data saglasnost za obavljanje poslova platnog agenta u postupku obezbjeđenja plaćanja obaveza po osnovu dospjelih anuiteta iz dužničkih hartija od vrijednosti korišćenjem mjenica emitenta i garancije Garantnog fonda i za obavljanje poslova platnog agenta u postupku obezbjeđenja plaćanja obaveza emitenta po osnovu dospjeća emisije kratkoročnih hartija od vrijednosti.

U skladu sa članom 93. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, Komisija izdaje **fizičkim licima** dozvole za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti u zvanju brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera. Pored odredaba Zakona o tržištu, u ovim postupcima, Komisija postupa i u skladu sa Pravilnikom o uslovima i postupku sticanja zvanja i dobijanja dozvole za obavljanje poslova brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera¹⁰.

¹⁰ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/06, 17/08 i 15/18.

Zvanje	Broj lica sa zvanjem	Broj lica sa dozvolom
Investicioni menadžer	231	17
Broker	194	11
Investicioni savjetnik	9	3
Ukupno	434	31

Tabela 11. Broj lica sa odgovarajućim profesionalnim zvanjem i sa dozvolom za obavljanje poslovanja na dan 31.12.2020. godine

U toku izvještajnog perioda, Komisija je izdala dvije nove dozvole za obavljanje poslova brokera, dvije nove dozvole za obavljanje poslova investicionog menadžera i jednu dozvolu za obavljanje poslova investicionog savjetnika. Takođe, Komisija je produžila šest dozvola za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti u zvanju investicionog menadžera, tri dozvole za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti u zvanju brokera, te jednu dozvolu u zvanju investicionog savjetnika. U toku izvještajnog perioda oduzeta je jedna dozvola za obavljanje poslova brokera i jedna za obavljanje poslova investicionog savjetnika zbog promjene radnog mjesta unutar ovlašćenog učesnika.

2. Izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu u skladu sa Zakonom o investicionim fondovima

U skladu sa nadležnostima i obavezama iz Zakona o investicionim fondovima¹¹, Komisija je donijela sljedeća podzakonska akta:

- Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja investicionih fondova, društva za upravljanje investicionim fondovima i banke depozitara,
- Pravilnik o uslovima, načinu sticanja i priznavanju ovlašćenja za prodaju akcija ili udjela u investicionim fondovima s javnom ponudom,
- Pravilnik o promociji investicionih fondova sa javnom ponudom,
- Pravilnik o poslovanju društva za upravljanje investicionim fondovima,
- Pravilnik o sadržaju ugovora između zatvorenog investicionog fonda s javnom ponudom i društva za upravljanje,
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra fondova,
- Pravilnik o uspostavljanju, vođenju i objavljivanju podataka iz registra udjela u otvorenom investicionom fondu,
- Pravilnik o ulaganjima i ograničenjima ulaganja otvorenih investicionih fondova rizičnog kapitala s privatnom ponudom,
- Pravilnik o ulaganju otvorenih investicionih fondova s privatnom ponudom,
- Pravilnik o utvrđivanju vrijednosti imovine investicionog fonda i obračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili po akciji investicionog fonda,
- Pravilnik o uslovima i postupku za izdavanje dozvole za vršenje funkcije člana nadzornog odbora zatvorenog investicionog fonda,
- Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole za obavljanje funkcije člana upravnog odbora društva za upravljanje investicionim fondovima,
- Pravilnik o izdavanju dozvole za sticanje kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje investicionim fondovima,
- Pravilnik o postupku i vrsti poslova koje društvo za upravljanje može prenijeti na treće lice i načinu prenosa poslova upravljanja investicionim fondom na drugo društvo za upravljanje,
- Pravilnik o izdavanju dozvole za poslovanje i statusne promjene društva za upravljanje investicionim fondovima,

¹¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92,06, 82/15 i 94/19.

- Pravilnik o preoblikovanju zatvorenog investicionog fonda,
- Pravilnik o adekvatnosti kapitala društva za upravljanje investicionim fondovima,
- Pravilnik o reorganizaciji zatvorenog investicionog fonda,
- Pravilnik kojim se uređuje postupak, troškovi i rokovi likvidacije investicionih fondova,
- Pravilnik o udjelima otvorenog investicionog fonda,
- Pravilnik o trgovanju udjelima otvorenog investicionog fonda i
- Pravilnik o obaveznom sadržaju zahtjeva za izdavanje dozvole za osnivanje, sadržaju prospekta i zahtjeva za izmjenu prospekta otvorenih investicionih fondova sa javnom ponudom.

U skladu sa Zakonom o investicionim fondovima¹² Komisija za hartije od vrijednosti je nadležna za izdavanje:

- 1) Dozvola društvima za upravljanje investicionim fondovima za osnivanje i upravljanje investicionim fondovima;
- 2) Dozvolu na imenovanje članova uprave društva za upravljanje;
- 3) Saglasnost na statusne promjene društva za upravljanje i investicionog fonda;
- 4) Odobrenja na prenos administrativnih poslova iz člana 23. Zakona o investicionim poslovima na treća lica;
- 5) Saglasnosti investicionim fondovima na prospekt i statut, kao i na sve naknadne izmjene tih akata;
- 6) Saglasnost na imenovanje članova nadzornog odbora investicionog fonda;
- 7) Dozvola društvima za upravljanje investicionim fondovima za zaključenje ugovora o obavljanju depozitarnih poslova i promjenu banke depozitara;
- 8) Odobrenja promotivnih informacija o investicionim fondovima i društvima koja njima upravljaju.

1) Društvima za upravljanje investicionim fondovima, u skladu sa članom 28. Zakona o investicionim fondovima, Komisija izdaje dozvolu za obavljanje djelatnosti u vezi sa upravljanjem investicionim fondovima.

Dozvola za osnivanje i upravljanje investicionim fondovima se odnosi na zatvorene investicione fondove sa javnom ponudom (član 60. Zakona o investicionim fondovima), otvorene investicione fondove sa javnom ponudom (član 87. Zakona o investicionim fondovima), otvorene investicione fondove sa privatnom ponudom (član 123. Zakona o investicionim fondovima), te otvorene investicione fondove rizičnog kapitala sa privatnom ponudom (član 195. Zakona o investicionim fondovima).

Dozvolu za osnivanje poslovnice društvu za upravljanje investicionim fondovima Komisija izdaje na osnovu člana 33. i 34. Zakona o investicionim fondovima.

U izvještajnom periodu Komisija je Društvu za upravljanje investicionim fondovima „WVP Fund Management“ a.d. Banja Luka izdala dozvolu za osnivanje poslovne jedinice „Brčko“ u Brčko Distriktu.

¹² Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92/16 i 82/15.

R. b.	Naziv društva za upravljanje (DUIF) i investicionih fondova (IF) kojima upravljaju	Datum osnivanja (upis u sudski registar ili u registar kod Komisije)¹³
1.	DUIF „Euroinvestment“ a.d. Banja Luka	13.09.2000.
	1. Otvoreni akcijski investicioni fond „Euroinvestment fond“	16.05.2002. (PIF) 31.07.2007. (ZIF) 12.10.2018. (OAIF)
2.	DUIF „Management solutions“ d.o.o. Banja Luka	06.08.2008.
	2. Otvoreni mješoviti investicioni fond „Balkan Investment fond“	26.06.2002. (PIF) 10.09.2007. (ZIF) 12.10.2018. (OMIF)
	3. Otvoreni akcijski investicioni fond „Profit plus“	22.05.2002. (PIF) 06.06.2007. (ZIF) 21.06.2018. (OAIF)
	4. Otvoreni mješoviti investicioni fond „VB fond“	19.06.2002. (PIF) 12.07.2007. (ZIF) 21.06.2018. (OMIF)
	5. Otvoreni akcijski investicioni fond „Bors invest fond“	16.05.2002. (PIF) 27.07.2007. (ZIF) 12.10.2018. (OAIF)
	6. Otvoreni akcijski investicioni fond „Aktiva invest fond“	21.05.2002. (PIF) 22.08.2007. (ZIF) 12.10.2018. (OAIF)
	7. Otvoreni akcijski investicioni fond „Vaučersko investicioni fond“	22.05.2002. (PIF) 05.10.2007. (ZIF) 12.10.2018. (OAIF)
3.	DUIF „Invest nova“ a.d. Bijeljina	01.09.2000.
	8. Zatvoreni investicioni fond „Unioinvest fond“ a.d. Bijeljina ¹⁴	13.12.2007. (ZIF)
	9. Otvoreni mješoviti investicioni fond „Invest nova“	31.05.2002. (PIF) 20.06.2007. (ZIF) 29.09.2017. (OMIF)
4.	DUIF „Kristal invest“ a.d. Banja Luka	08.09.2000.
	10. Otvoreni novčani investicioni fond „Cash Fund“	22.05.2002. (PIF) 10.08.2007. (ZIF) 12.10.2018. (ONIF)
	11. Otvoreni novčani investicioni fond „Kristal Cash Plus Fund“	20.05.2002. (PIF) 18.06.2007. (ZIF) 12.10.2018. (ONIF)
	12. Otvoreni mješoviti investicioni fond „Future fund“	20.05.2002. (PIF) 18.06.2007. (ZIF) 17.07.2017. (OMIF)
	13. Otvoreni mješoviti investicioni fond „Maximus fund“	20.05.2002. (PIF) 18.06.2007. (ZIF) 17.07.2017. (OMIF)
	14. Otvoreni akcijski investicioni fond „Opportunity fund“	22.05.2002. (PIF) 10.08.2007. (ZIF) 20.07.2017. (OAIF)
5.	DUIF „Polara invest“ a.d. Banja Luka	09.10.2000.
	15. Otvoreni akcijski investicioni fond „Polara Adriatic Fond“	19.06.2002. (PIF) 21.03.2008. (ZIF) 12.10.2018. (OAIF)
	16. Otvoreni akcijski investicioni fond Adriatic Balanced	19.06.2002. (PIF) 21.03.2008. (ZIF) 26.04.2018. (OAIF)
	17. Otvoreni akcijski investicioni fond „Jahorina koin“	04.11.2002. (PIF) 28.12.2007. (ZIF)

¹³ Oznaka PIF je skraćenica za privatizacioni investicioni fond, oznaka ZIF je skraćenica za zatvoreni investicioni fond, oznaka OAIF je skraćenica za otvoreni akcijski investicioni fond, oznaka OMIF je skraćenica za otvoreni mješoviti investicioni fond.

¹⁴ Osnovan kao zatvoreni investicioni fond po Zakonu investicionim fondovima.

			12.10.2018. (OAIF)
	18.	Otvoreni mješoviti investicioni fond „Privrednik invest“	24.05.2002. (PIF) 10.08.2007. (ZIF) 12.10.2018. (OMIF)
6.	DUIF "WVP Fund Management" a.d. Banja Luka		03.06.2019. godine¹⁵
	19.	Otvoreni akcijski investicioni fond „WVP Premium“	18.09.2019. (OAIF)

Tabela 12. Pregled društava za upravljanje investicionim fondovima i investicionih fondova na dan 31.12.2020. godine

Dozvolu za upravljanje ima šest društava za upravljanje. U toku izvještajnog perioda nije bilo zahtjeva za izdavanje dozvole za osnivanje društva za upravljanje, kao ni investicionog fonda. Što se tiče vlasničke strukture društava za upravljanje, dva društva su vlasništvu pojedinačnih stranih pravnih lica, dva su u vlasništvu pojedinačnih stranih fizičkih lica, jedno društvo je u mješovitom vlasništvu, a jedno društvo je u većinskom vlasništvu domaćih fizičkih i pravnih lica (ukupan broj vlasnika je 41).

Na dan 31.12.2020. godine registrovano je ukupno 19 investicionih fondova, 18 otvorenih investicionih fondova (10 akcijskih, 6 mješovitih i 2 novčana otvorena investiciona fonda), te jedan zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom nastao u skladu sa Zakonom o investicionim fondovima.

2) Dozvolu na imenovanje članova uprave društva za upravljanje, Komisija za hartije od vrijednosti izdaje na osnovu člana 27. Zakona o investicionim fondovima, te prema uslovima i postupku predviđenim Pravilnikom o uslovima i postupku izdavanja dozvole za obavljanje funkcije člana upravnog odbora društva za upravljanje investicionim fondovima.

U toku izvještajnog perioda Komisija za hartije od vrijednosti je izdala saglasnost na imenovanje dva izvršna direktora društva za upravljanje i četiri dozvole za obavljanje funkcije člana upravnog odbora.

3) Dozvolu za statusne promjene društvima za upravljanje investicionim fondovima i investicionim fondovima, Komisija za hartije od vrijednosti izdaje u skladu sa odredbama člana 18. Zakona o investicionim fondovima, te Pravilnikom o izdavanju dozvole za poslovanje i statusne promjene društva za upravljanje investicionim fondovima, koji je novi podzakonski akt u primjeni.

U toku izvještajnog perioda, ovakvih postupaka nije bilo.

4) Odobrenje na prenos administrativnih poslova iz člana 23. Zakona o investicionim poslovima na treća lica, Komisija za hartije od vrijednosti izdaje u skladu sa članom 24. Zakona o investicionim fondovima, a prema postupku propisanom Pravilnikom o postupku i vrsti poslova koje društvo za upravljanje može prenijeti na treće lica i načinu prenosa poslova upravljanja investicionim fondom na drugo društvo za upravljanje.

U dosadašnjem periodu, društva za upravljanje su na treća lica uglavnom prenosila poslove vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izvještaja. U toku izvještajnog perioda, data je saglasnost na prenos poslova vođenja knjige udjela za trinaest investicionih fondova.

5) Saglasnosti investicionim fondovima na prospekt i statut, kao i na naknadne izmjene tih akata, Komisija izdaje u skladu sa odredbama članova 61, 91, 105, 142. i 217. Zakona o investicionim fondovima, te Pravilnika o uslovima i postupku emisije hartija od vrijednosti.

¹⁵ Društvo je podnijelo zahtjev za osnivanja akcijskog otvorenog investicionog fonda.

U toku izvještajnog perioda Komisija je u okviru kontinuiranog nadzora uputila trinaest rješenja sa nalogom za izmjenu prospekata i statuta investicionih fondova, te je izdata jedna saglasnost na izmjene prospekta.

Pored toga doneseno je jedno rješenje kojim se mijenja naziv otvorenog investicionog fonda i njegov identifikacioni broj zbog promjene vrste investicionog fonda.

Saglasnost na opšta akta društva za upravljanje, Komisija izdaje na osnovu člana 28a Zakona o investicionim fondovima.

U toku izvještajnog perioda, jednom društvu za upravljanje je data saglasnost na izmjenu odluke o osnivanju, a jednom društvu je data saglasnost za pravila poslovanja.

6) Saglasnost na imenovanje članova nadzornog odbora investicionog fonda, Komisija za hartije od vrijednosti izdaje u skladu sa članom 69. Zakona o investicionim fondovima.

U RS trenutno ne posluje nijedan zatvoreni investicioni fond za koje je predviđen ovaj postupak.

7) Dozvolu investicionim fondovima za promjenu banke depozitara, Komisija za hartije od vrijednosti izdaje prema odredbama člana 56. Zakona o investicionim fondovima.

U toku izvještajnog perioda, ovakvih postupaka nije bilo.

8) Odobrenja promotivnih informacija o investicionim fondovima i društvima koja njima upravljaju, Komisija za hartije od vrijednosti izdaje na osnovu ovlašćenja iz člana 115. Zakona o investicionim fondovima.

U toku izvještajnog perioda, kao ni tokom prethodnih perioda, Komisija nije izdavala ovu vrstu odobrenja, jer nije bilo podnesenih zahtjeva.

Pored gore pomenutih izdavanja dozvola, saglasnosti i odobrenja, u toku izvještajnog perioda Komisija je usvojila i sedam odgovora na različite upite iz nadležnosti sektora za izdavanje dozvola i saglasnosti učesnicima na tržištu. Pored toga, Komisija je donijela stav u vezi primjene člana 109. stav (2) tačka a) Zakona o investicionim fondovima.

3. Ispiti za sticanje zvanja

U skladu sa članom 93. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti i odredbama Pravilnika o uslovima i postupku sticanja zvanja i dobijanja dozvole za obavljanje poslova brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera¹⁶ Komisija za hartije od vrijednosti organizuje i provodi pripreme i organizuje polaganje stručnih ispita za sticanje zvanja brokera, investicionog savjetnika i investicionog menadžera.

U skladu sa Odlukom o utvrđivanju ispitnih rokova u 2020. godini, ispitni rokovi za polaganje ispita za sticanje zvanja investicionog menadžera, investicionog savjetnika i brokera su organizovani jednom mjesečno. Ispiti su održavani u skladu sa pristiglim prijavama za određeni ispitni rok.

U 2020. godini održan je 1 ispitni rok za polaganje ispita za sticanje zvanja brokera. Ispit za sticanje zvanja broker polagao je jedan kandidat, koji je položio ovaj ispit.

¹⁶ "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 119/06 i 17/08.

VIII RAZVOJ I MEĐUNARODNA SARADNJA

U 2020. godini najveći dio aktivnosti Komisije u oblasti razvoja i međunarodne saradnje bile su posvećene:

- praćenju regulative i prakse u djelokrugu rada Komisije,
- praćenju regulative i prakse drugih oblasti koje su direktno ili indirektno vezane za tržište hartija od vrijednosti i/ili aktivnosti Komisije,
- analiziranju i predlaganju rješenja i prijedloga za izmjenu/dopunu postojeće regulative ili prijedloga novih opštih akata Komisije,
- analizi učesnika i (novih) finansijskih instrumenata na tržištu hartija od vrijednosti,
- saradnji sa Međunarodnom organizacijom komisija za hartije od vrijednosti (eng. International Organization of Securities Commissions – IOSCO),
- saradnji sa drugim regulatorima tržišta hartija od vrijednosti – članicama IOSCO-a i saradnji sa potpisnicima IOSCO Međunarodnog memoranduma o razumijevanju (eng. IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding – IOSCO MMoU),
- saradnji sa institucijama i organima u zemlji i inostranstvu
- aktivnostima na harmonizaciji sa propisima Evropske unije i usaglašavanju propisa unutar Bosne i Hercegovine i
- edukaciji učesnika na tržištu hartija od vrijednosti.

Aktivnosti Komisije u dijelu razvoja i međunarodne saradnje mogu se grupisati u tri cjeline:

- 1) normativne aktivnosti,
- 2) saradnja sa institucijama i organima u zemlji i inostranstvu i
- 3) promocija i edukacija..

1. Normativne aktivnosti

Pod normativnim aktivnostima Komisije podrazumijeva se izrada nacрта i prijedloga regulative, u direktnoj ili indirektnoj nadležnosti Komisije, kao što su: zakoni, pravilnici iz nadležnosti Komisije, interni akti Komisije, opšti akti i pravila poslovanja učesnika na tržištu i dr. Glavna aktivnost Komisije na polju normativnih aktivnosti ogledala se u pripremi prijedloga i donošenju opštih akata iz nadležnosti Komisije.

R. br.	Objava teksta	Datum i broj Službenog Glasnika
1.	Pravilnik o obaveznom sadržaju zahtjeva za izdavanje dozvole za osnivanje, sadržaju prospekta i zahtjeva za izmjenu prospekta otvorenih investicionih fondova sa javnom ponudom.	01.06.2020, 52/20
2.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima i postupku emisije hartija od vrijednosti	07.07.2020, 65/20
3.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izvještavanju i objavljivanju informacija od strane emitenta hova koje su predmet javne ponude.	19.10.2020, 103/20
4.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine investicionog fonda i obračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili akciji investicionog fonda.	16.11.2020, 114/20

Tabela 13. Propisi koje je Komisija donijela u 2020. godini

2. Saradnja

Saradnja Komisije obuhvata raznovrsne oblike poslovnih kontakata i razmjene informacija sa domaćim, stranim i međunarodnim institucijama, organizacijama, organima vlasti, kao i udruženjima i obrazovnim ustanovama. U prvom redu to je saradnja sa regulatornim organima Republike Srpske (npr. Agencija za bankarstvo, Agencija za osiguranje i sl.), sa organima Vlade Republike Srpske, sa sudovima i tužilaštvima Republike Srpske, sa obrazovnim institucijama, strukovnim udruženjima i sl., ali i saradnja sa institucijama Federacije BiH, zajedničkim organima Bosne i Hercegovine, regulatornim tijelima drugih država, kao i saradnja sa međunarodnim institucijama i asocijacijama.

2.1. Međunarodna saradnja

2.1.1. Administrativni sporazum

Komisija je u 2019. godini postala potpisnik Administrativnog sporazum za prenos ličnih podataka između svakog nadležnog organa Evropskog ekonomskog prostora (EEP) navedenog u Prilogu A i svakog nadležnog organa van Evropskog ekonomskog prostora (EEP) navedenog u Prilogu B¹⁷ - u daljem tekstu: Administrativni sporazum.

Pod nadležnim organima iz/izvan EEP misli se na institucije/regulatore, članice Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrijednosti (eng. International Organization of Securities Commissions – IOSCO), koje su potpisnice IOSCO Međunarodnog memorandum o razumijevanju u vezi s konsultacijama i saradnjom i razmjenom informacija¹⁸ i/ili IOSCO Unaprijeđenog međunarodnog memorandum o razumijevanju u vezi s konsultacijama i saradnjom i razmjenom informacija¹⁹. U Prilogu A je lista ovih institucija/regulatora koje pripadaju EEP, dok je u Prilogu B lista institucije/regulatore izvan EEP.

U maju 2018. godine u Evropskoj uniji je stupila na snagu Uredba o zaštiti ličnih podataka (eng. General Data Protection Regulation – GDPR). Ova uredba može uticati na prenos ličnih podataka između IOSCO članica koje su iz EEP i koje ne pripadaju EEP i potencijalno ometa razmjenu informacija između potpisnica IOSCO MMoU i EMMoU. Jedan mehanizam pod GDPR za prenos ličnih podataka izvan zone EEP je i ovaj administrativni sporazum sa odgovarajućim zaštitnim mehanizmom.

Ovaj administrativni sporazum je ograničen na prenos ličnih podataka između nadležnih organa EEP i nadležnih organa van EEP, u njihovom svojstvu organa javne vlasti, regulatora i/ili nadzornih organa tržišta hartija od vrijednosti i/ili derivata. Nadležni organi se obavezuju na uspostavljanje odgovarajućih zaštitnih mjera obrade takvih ličnih podataka prilikom izvršavanja svojih regulatornih mandata i odgovornosti.

Specifična namjena ovog administrativnog sporazuma je da omogući zaštitne mjere prenosa ličnih podataka. Nadležni organi imaju regulatorne mandate i odgovornosti koji uključuju zaštitu investitora i klijenata i podsticanje integriteta i povjerenja u tržišta hartija od vrijednosti i/ili derivata. Lični podaci se prenose između nadležnih organa kako bi se podržale te odgovornosti i ne prenose se u druge svrhe kao što su marketing ili komercijalni razlozi.

¹⁷ Administrative arrangement for the transfer of personal data between Each of the European Economic Area (“EEA”) Authorities set out in Appendix A and Each of the non-EEA Authorities set out in Appendix B.

¹⁸ IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding Concerning Consultation and Cooperation and Exchange of Information (IOSCO MMoU).

¹⁹ IOSCO Enhanced Multilateral Memorandum of Understanding Concerning Consultation and Cooperation and Exchange of Information (IOSCO EMMoU).

Nadležni organ koji prenosi podatke prenosi lične podatke samo u zakonitu i preciziranu svrhu pružanja pomoći nadležnom organu koji prima podatke, kako bi isti ostvario svoj regulatorni mandat i odgovornosti, koje uključuju regulisanje, upravljanje, nadziranje, izvršavanje i obezbjeđivanje usklađenosti sa zakonima koji regulišu hartije od vrijednosti i derivate u njihovoj jurisdikciji. Nadležni organ koji prima podatke neće dalje obrađivati lične podatke na način koji nije u skladu sa ovom svrhom, niti u svrhu koja može biti navedena u bilo kojem zahtjevu za informacijom.

Nazivi potpisnica Administrativnog sporazuma objavljeni su na internet stranici IOSCO.

2.1.2. Međunarodni memorandum o razumijevanju - IOSCO MMoU

IOSCO MMoU (čiji je Komisija potpisnik od oktobra 2009. godine, kao jedan od 124 regulatora tržišta hartija od vrijednosti u svijetu) je obezbijedio regulatorima tržišta hartija od vrijednosti važno sredstvo za borbu protiv prekogranične prevare i zloupotrebe tržišta. Ovaj dokument je široko podržan i međunarodno priznat, uključujući i od strane G20.

Jačanje saradnje u provođenju zakonskih propisa vezanih za tržište kapitala, je kritična tačka u borbi protiv finansijskog kriminala koji ne poznaje granice. U globalnom finansijskom okruženju, učešće svake komisije za hartije od vrijednosti u ovoj mreži je od vitalnog značaja da bi se na efektan način borili protiv kršenja zakonskih propisa vezanih za transakcije hartijama od vrijednosti u cijelom svijetu i protiv prevara vezanih za tržište hartija od vrijednosti.

2.1.3. Unaprijeđeni međunarodni memorandum o razumijevanju - IOSCO EMMoU

U posljednjih nekoliko godina tržišta kapitala su prošla kroz suštinske promjene vođene napretkom tehnologije. Te promjene istovremeno predstavljaju nove izazove za regulatore, što je i razlog za ideju o novom Unaprijeđenom međunarodnom memorandumu o razumijevanju (IOSCO EMMoU). Cilj unapređenja MMoU je da se poveća nadležnost koju već daje MMoU, kako bi se obuhvatile i promjene u finansijskoj industriji koje su nastale nakon što je uspostavljen MMoU.

Za IOSCO je od ključne važnosti da njeguje i štiti međunarodnu saradnju tako što će osigurati da međunarodni standardi saradnje budu stalno aktuelni. IOSCO EMMoU je kreiran kao standard koji posebno obuhvata dodatne ključne nadležnosti koje pomažu regulatorima u svakodnevnim aktivnostima, a koji prihvata nove izazove kreirane tehnološkim napretkom. Time se regulatorima obezbjeđuju efikasno sprovođenje i međunarodna saradnja u regulisanju tržišta hartija od vrijednosti. Sveobuhvatni cilj stvaranja IOSCO MMoU je podizanje i poboljšanje međunarodnog regulatornog standarda.

Razlika između IOSCO EMMoU i MMoU je u obimu pomoći koju pruža ili traži potpisnica EMMoU, odnosno vrsti pomoći i informacija koje se traže, odnosno pružaju.

U 2018. godini Komisija je održala nekoliko radnih i konsultativnih sastanaka u vezi s odlukom o sticanju statusa potpisnice EMMoU. Razmatrane su mogućnosti podnošenja zahtjeva za sticanje statusa potpisnice IOSCO EMMoU u skladu sa svim tzv. ACFIT nadležnostima ili sa dijelom nadležnosti odnosno tzv. ACF nadležnostima. ACFIT nadležnosti obuhvataju sljedeća ovlašćenja:

1. Dobiti revizorske izvještaje;
2. Prinuditi (prisiliti) prisustvo stranke za svjedočenje (tako što će moći da primijene sankcije u slučaju nepostupanja);
3. Pomoći i obezbijediti informacije drugom regulatoru kako da zamrzne sredstva;

4. Dobiti evidenciju od postojećih internet operatera (ne uključujući sadržaj komunikacija), uključujući uz pomoć tužioca, suda ili drugog,
5. Dobiti postojeću telefonsku evidenciju (ne uključujući sadržaja) od operatera telekomunikacija, uključujući uz pomoć suda, tužioca ili drugog organa;
6. Dobiti telefonsku evidencije ili drugu elektronsku komunikaciju (uključujući sadržaj komunikacija) koju čuva ili održava firma u nadležnosti regulatora od kojeg se traže informacije.

Nakon donošenja konačnih procedura, upitnika i pojašnjenja vezanih za praćenje aktivnosti u vezi s IOSCO EMMoU od strane IOSCO, dodatnih analiza zakonskih i podzakonskih propisa, te procjena ovlaštenja Komisije i mogućnosti saradnje sa nosiocima informacija koje su predmet EMMoU, odlučeno je da se preduzmu neophodne aktivnosti na provjeri mogućnosti da Komisija ispuni sve uslove - navedene ACFIT nadležnosti.

Na osnovu navedenog, zaključeno je da Komisija može ispuniti sve uslove za sticanje statusa potpisnice EMMoU u skladu sa Dodatkom A.1, te odlučeno da se zahtjev za sticanje statusa potpisnice priprema za sva ovlaštenja/nadležnosti (ACFIT).

Aktivnosti na pripremi zahtjeva za sticanje statusa potpisnice IOSCO EMMoU, upitnika i prateće dokumentacije okončane su u junu 2019. godine kada je isti zvanično podnesen IOSCO-u. Komisija je, u toku 2020. godine, prošla kroz različite faze veoma zahtjevne procedure provjere aplikacije, dostavljene dokumentacije i regulative kojom se dokazuju ovlaštenja, odnosno nadležnosti Komisije. Komisija je u 2020. godini završila ovu zahtjevnju proceduru i čeka odluku o sticanju steći statusa potpisnice IOSCO EMMoU. Time bi dobila još jednu potvrdu da, kao regulator tržišta kapitala u Republici Srpskoj, Komisija postupa u skladu sa međunarodnim principima i pravilima i najvišim svetskim standardima IOSCO.

2.2. Promocija i edukacija

U izvještajnom periodu najveći dio aktivnosti u oblasti promocije i edukacije odnosi se na tumačenja zakonskih i podzakonskih propisa, te odgovore na upite kako ovlaštenim učesnicima na tržištu kapitala tako i drugim domaćim i stranim pravnim i fizičkim licima. Upiti su se odnosili na različite zakonske i podzakonske propise, aktivnosti i nadležnosti Komisije, različite teme ili oblasti, te su pokriveno brojne teme, direktno ili indirektno vezane za tržište hartija od vrijednosti. Zahtjevi za tumačenje ili primjenu propisa su se najčešće odnosili na Zakon o investicionim fondovima, podzakonske akte iz nadležnosti Komisije, Zakon o tržištu hartija od vrijednosti i Zakon o privrednim društvima.

IX NADZOR NAD UČESNICIMA NA TRŽIŠTU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

Prema odredbama Zakona o tržištu²⁰, Komisija vrši nadzor nad licima kojima daje dozvolu za obavljanje poslova i emitentima hartija od vrijednosti u postupku emisije, te nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti. Komisija je, takođe prema odredbama Zakona o tržištu²¹, a i prema odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti²² ovlašćena da vrši nadzor i preduzima potrebne mjere u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti nad licima kojima daje dozvolu za obavljanje poslova.

Prema odredbama Zakona o investicionim fondovima²³, Komisija je ovlašćena da obavlja redovni i vanredni nadzor zatvorenih i otvorenih investicionih fondova, društava za upravljanje fondovima, zastupnika u prodaji udjela ili akcija, banke depozitara i svakog drugog lica koje obavlja posao za koji je odgovorno neko od ovih lica. Komisija provodi kontrolne i nadzorne aktivnosti nad svim učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti, sa ciljem da se osigura efikasno funkcionisanje tržišta hartija od vrijednosti.

Prema Pravilniku o nadzoru nad učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti (u daljem tekstu: Pravilnik o nadzoru)²⁴, pod nadzorom koji provodi Komisija podrazumijeva se nadzor nad primjenom Zakona o tržištu, Zakona o investicionim fondovima, Zakona o preuzimanju akcionarskih društava i Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te propisa donesenih na osnovu tih zakona, od strane učesnika na tržištu hartija od vrijednosti.

Pod učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti u smislu Pravilnika o nadzoru smatraju se: berzanski posrednici, kastodi banke, društva za upravljanje investicionim fondovima, investicioni fondovi i banke depozitari, berza i druga uređena javna tržišta, Centralni registar hartija od vrijednosti, emitenti hartija od vrijednosti u vezi sa emisijama hartija od vrijednosti, upisima u Registar emitenata hartija od vrijednosti i objavljivanjem finansijskih i drugih propisanih izvještaja, lica koja imaju dozvolu za obavljanje poslova brokera, investicionih savjetnika i investicionih menadžera, sticaoci i učesnici u postupku preuzimanja i drugi učesnici u smislu odredaba zakona kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava, prodavci, kupci, drugi sticaoci hartija od vrijednosti i druga lica koja učestvuju na tržištu hartija od vrijednosti²⁵. Pod učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti smatraju se i lica koja imaju kvalifikovano učešće, izuzev Republike Srpske i druga lica koja se smatraju povezanim s nadziranim licem u smislu odredbi zakona kojima se uređuje poslovanje privrednih društava, tržište hartija od vrijednosti, poslovanje investicionih fondova i preuzimanje akcionarskih društava²⁶.

Nadzor koji provodi Komisija može da bude kontinuiran, redovan i vanredan²⁷. U kontinuiranom nadzoru stalno se prati ponašanje učesnika na tržištu hartija od vrijednosti i

²⁰ Član 260. tačka d) Zakona o tržištu;

²¹ Član 260. tačka đ) Zakona o tržištu;

²² Član 80. stav 1. tačka h) Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (Službeni glasnik BiH broj 47/14 i 10/16);

²³ Član 227. stav 1. Zakona o investicionim fondovima (Službeni glasnik Republike Srpske broj 92/06 i 82/15);

²⁴ Član 3. Pravilnika o nadzoru nad učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti (Službeni glasnik Republike Srpske broj 98/14 i 77/17);

²⁵ Član 2. stav 1. Pravilnika o nadzoru.

²⁶ Član 2. st. 2. i 3. Pravilnika o nadzoru.

²⁷ Član 7. stav 1. Pravilnika o nadzoru.

proučava stanje i kretanje na tržištu hartija od vrijednosti²⁸, a provodi se prikupljanjem, pregledom, analizom i provjerom izvještaja, obavještenja i dokumentacije koje su nadzirana lica dužna da dostavljaju Komisiji u propisanim rokovima putem elektronskog prikupljanja informacija (EPI) ili na drugi način, praćenjem, prikupljanjem i provjerom dokumentacije dobijene od učesnika na tržištu hartija od vrijednosti na poseban zahtjev Komisije, svakodnevnim praćenjem trgovanja hartijama od vrijednosti na berzi u realnom vremenu putem nadzorne stanice i analizom aktiviranih signala, kao i praćenjem, prikupljanjem i provjerom podataka i saznanja iz drugih izvora²⁹. Redovan nadzor vrši se nad ovlašćenim učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti u skladu sa posebnim planom redovnog nadzora, za svaku godinu, koji usvaja Komisija³⁰, a vanredan nadzor vrši se na osnovu indicija o mogućem kršenju zakona i drugih propisa³¹, a po sopstvenoj inicijativi Komisije, na zahtjev nadležnog državnog organa ili stranog regulatornog organa ili po prijavi drugih lica (vlasnika hartija od vrijednosti, potencijalnih investitora u hartije od vrijednosti, učesnika na tržištu hartija od vrijednosti i sl.), uključujući i anonimne prijave³².

S obzirom na način provođenja, nadzor može da bude posredan i neposredan; posredan nadzor provodi se u sjedištu Komisije prikupljanjem, pregledom, analizom i provjerom izvještaja, obavještenja, dokumentacije i podataka; neposredan nadzor provodi se u prostorijama nadziranog lica ili pravnog lica s kojim je nadzirano lice direktno ili indirektno, povezano poslovno, upravljački ili kapitalom, uzimanjem izjava i izjašnjenja i uvidom u poslovnu dokumentaciju i isprave, poslovne knjige, registre i evidencije bez obzira na to da li se vode u materijalnom ili elektronskom obliku, te elektronska i druga sredstva komunikacije instalirana kod nadziranog lica, kao i uzimanjem izjava i izjašnjenja u sjedištu Komisije³³.

U obavljanju nadzornih ovlašćenja, Komisija je u toku 2020. godine sprovela kontinuirani nadzor nad trgovanjem akcijama tri emitenata, kao i nad trgovanjem obveznicama kojima je emitent Republika Srpska, te je sprovela kontinuirani nadzor nad društvima za upravljanje investicionim fondovima u dijelu usklađivanja portfelja investicionih fondova kojima upravljaju, kao i kontinuirani nadzor nad jednim otvorenim investicionim fondom u pogledu ispunjenosti uslova za otkup udjela prenosom odgovarajućeg procenta svake vrste imovine.

Pored toga, sprovedena su i tri postupka kontinuiranog nadzora nad berzanskim posrednicima (po jedan nadzor nad dva brokersko-dilerska društva i jedan nadzor nad odjeljenjem banke koja obavlja poslove s hartijama od vrijednosti), te je sproveden kontinuiran nadzor nad četiri berzanska posrednika u dijelu mogućih sukoba interesa prilikom obavljanja funkcija kod ovlašćenih učesnika na tržištu hartija od vrijednosti. Komisija je u toku 2020. godine sprovela i kontinuirani nadzor sticanja sopstvenih akcija emitenata u redovnom prometu na Banjalučkoj berzi.

U toku 2020. godine okončano je četrnaest postupaka redovnog nadzora koji su pokrenuti u 2019. godini, i to deset redovnih nadzora nad četiri berzanska posrednika, tri kastodi banke i tri društva za upravljanje investicionim fondovima u dijelu poštovanja zakonskih i podzakonskih propisa u cilju sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, jedan nadzor nad Centralnim registrom kao depozitarom otvorenih investicionih fondova i jedan nadzor nad bankom depozitarom otvorenih investicionih fondova, te dva nadzora nad

²⁸ Član 7. stav 2. Pravilnika o nadzoru.

²⁹ Član 9. stav 1. Pravilnika o nadzoru.

³⁰ Član 7. stav 3. Pravilnika o nadzoru.

³¹ Član 7. stav 4. Pravilnika o nadzoru.

³² Član 4. stav 1. Pravilnika o nadzoru.

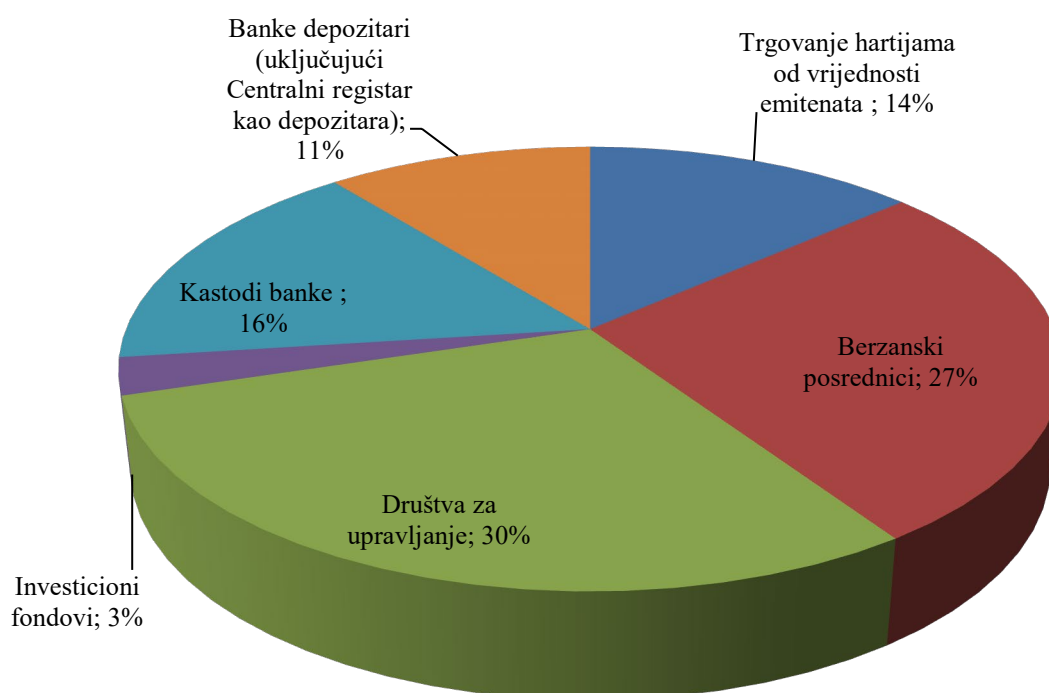
³³ Član 7. st. 5. do 7. Pravilnika o nadzoru.

društvima za upravljanje investicionim fondovima u dijelu obračuna troškova na teret imovine otvorenih investicionih fondova. Takođe, Komisija je okončala dva postupka vanrednog nadzora, od kojih je jedan pokrenut 2018. godine, a drugi pokrenut 2019. godine.

U toku 2020. godine Komisija je pokrenula i okončala deset postupaka redovnog nadzora, i to nad jednim društvom za upravljanje investicionim fondovima u dijelu poštovanja zakonskih i podzakonskih propisa u cilju sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, četiri društva za upravljanje investicionim fondovima u dijelu obaveznog sadržaja internet stranice društva za upravljanje, jedan nadzor nad Centralnim registrom kao depozitarom otvorenih investicionih fondova i jedan nadzor nad bankom depozitarom otvorenih investicionih fondova u vezi sa izvršavanjem naloga društava za upravljanje sa transakcijama hartijama od vrijednosti i drugom imovinom investicionih fondova, te tri nadzora nad kastodi bankama u vezi vođenja evidencija i knjige naloga. Takođe, u toku 2020. godine pokrenut je i okončan jedan postupak vanrednog nadzora nad jednim brokersko-dilerskim društvom.

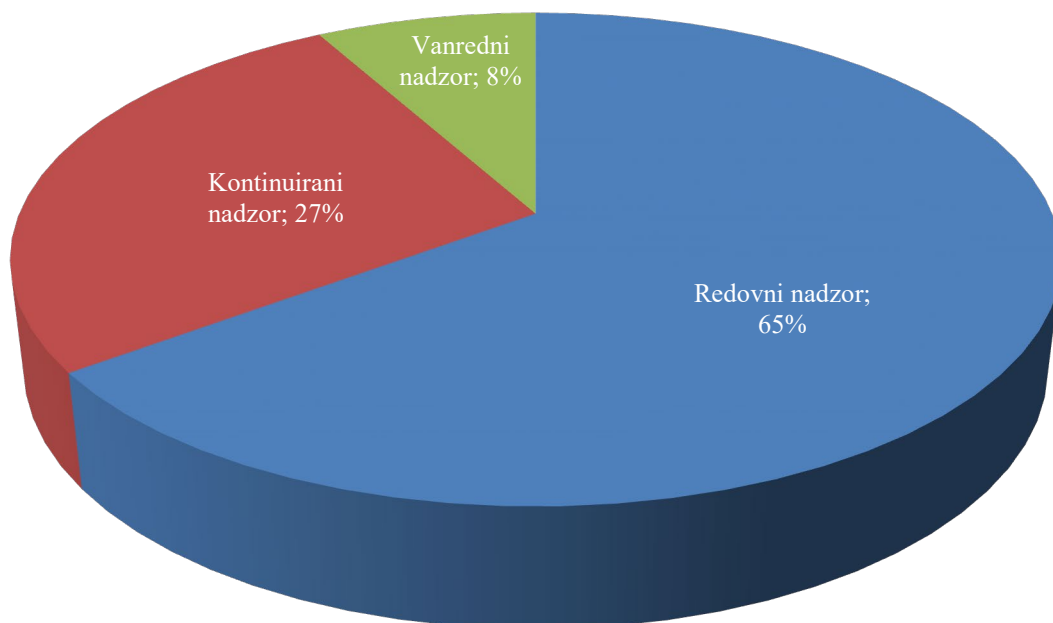
Predmet nadzora/učesnici na tržištu	Broj nadzora
Trgovanje hartijama od vrijednosti emitenata	5
Berzanski posrednici	10
Društva za upravljanje	11
Investicioni fondovi	1
Kastodi banke	6
Banke depozitari (uključujući Centralni registar kao depozitara)	4
Centralni registar	-
Banjalučka berza	-
UKUPNO	37

Tabela 14. Nadzorne aktivnosti prema predmetu nadzora/učesnicima na tržištu u 2020. godini

Slika 2. Nadzorne aktivnosti prema učesnicima na tržištu u 2020. godini

Prema vrsti nadzora, u 2020. godini vođeno je deset kontinuiranih, dvadesetčetiri redovna i tri vanredna nadzora.

Slika 3. Nadzorne aktivnosti prema vrsti nadzora u 2020. godini

Kada utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti kojima se ugrožava funkcionisanje tržišta kapitala u cjelini, položaj pojedinih učesnika na tržištu kapitala ili postoji mogućnost nanošenja značajnije štete, Komisija je Zakonom o tržištu ovlaštena na preduzimanje neke od propisanih nadzornih mjera³⁴. U slučaju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti Komisija rješenjem nalaže preduzimanje radnji koje doprinose uspostavljanju zakonitosti i usklađivanju rada sa zakonima i drugim propisima, odnosno izriče odgovarajuću mjeru propisanu Zakonom o tržištu i drugim zakonima³⁵, a u slučajevima kršenja propisa ili u slučajevima kada je neizvjestan nastavak poslovanja nadziranog lica, rješenjem Komisije mogu se naložiti određene posebne mjere³⁶.

U okviru nadzornih mjera iz člana 265. Zakona o tržištu (nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, odnosno nedostataka), u toku 2020. godine dato je šest naloga ovlaštenim učesnicima, odnosno licima kojima Komisija daje dozvolu za poslovanje i to dva berzanskim posrednicima (jednom brokersko-dilerskom društvu i jednom odjeljenju banke koje obavlja poslove s hartijama od vrijednosti), tri društvima za upravljanje investicionim fondovima i jedan kastodi banci. U pet slučajeva nepravilnosti nezakonitosti su utvrđene u postupcima redovnih nadzora koji su se odnosili na poštovanje zakonskih i podzakonskih propisa u cilju sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, i jednom u slučaju redovnog nadzora obaveznog sadržaja internet stranice društva za upravljanje. Takođe, u toku 2020. godine bili su dvije mjere za čije je izricanje Komisija ovlaštena po članu 266. Zakona o tržištu i to jedna mjera poništenja transakcije zaključene na berzi i obustavljanje prenosa novčanih sredstava sa računa klijenta ostvarenih prodajom hartija od vrijednosti na račun klijenta u poslovnoj banci, kao i prijem naloga za trgovanje od strane jednog stranog pravnog lica, i jedna mjera izricanja opomene.

³⁴ Član 266. Zakona o tržištu;

³⁵ Član 265. stav 2. Zakona o tržištu;

³⁶ Član 267. stav 1. Zakona o tržištu;

Subjekt nadzora	Opis naloga	Broj
Berzanski posrednik (brokersko-dilersko društvo)	Dopuniti evidencije u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti	1
Berzanski posrednik (odjeljenje banke)	Dopuniti evidencije u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i dopuniti dokumentaciju o uspostavljanju poslovnog odnosa sa klijentima	1
Društvo za upravljanje	Otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u internim aktima i procedurama u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti te dopuna evidencija o izvršenoj identifikaciji klijenata	1
Društvo za upravljanje	Otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u internim aktima i procedurama u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti te dopuna evidencija o izvršenoj identifikaciji klijenata	1
Društvo za upravljanje	Otklanjanje utvrđenih nepravilnosti koje se odnose na sadržinu internet stranice društva za upravljanje	1
Kastodi banka	Propisati postupak utvrđivanja integriteta prilikom zasnivanja radnog odnosa na radnom mjestu na kojem se primjenjuju odredbe Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, i dopuna i ažuriranje evidencije o izvršenoj proceduri identifikacije i praćenja klijenta i transakcija	1
UKUPNO		6

Tabela 15. Nadzorne mjere iz člana 265. Zakona o tržištu (nalozi za otklanjanje utvrđenih nedostataka) u toku 2020. godine

Komisija u toku 2020. godine nije izricala mjere u okviru svojih ovlaštenja iz člana 267. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti.

X EDUKACIJA

Prisustvom seminarima, konferencijama i okruglim stolovima izvršena je dalja edukacija i specijalizacija članova i stručnih saradnika Komisije po pojedinim oblastima.

Red. br.	Aktivnost	Teme	Organizator
1.	Stručna diskusija 12.06.2020. Banja Luka	„Kako nakon korone?“	Unija udruženja poslodavaca Republike Srpske
2.	On-line obuka 29.06.2020 do 03.07.2020. Banja Luci	Obuka službenika za javne nabavke: Zakonodavni i institucionalni okvir sistema javnih nabavki u BiH i EU Planiranje javnih nabavki i istraživanje tržišta Opšti principi javnih nabavki, definicije, obaveznost i izuzeća od primjene javnih nabavki Vrste postupaka za dodjelu ugovora male vrijednosti, okvirni sporazum i sistem kvalifikacije Ponuda i evaluacija ponuda, ishod postupaka javne nabavke...	Agencija za javne nabavke
3.	Internetska stručna misija organizovana iz Brisela 15. - 16. oktobra 2020 webinar	TAIEX o nacrtu zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma	Ministarstvo bezbjednosti Bosne i Hercegovine / Ministarstvo finansija - Kancelarija za sprečavanje pranja novca Republike Slovenije
4.	Edukacija i trening Sarajevo 22. i 23.10.2020. godine	Obrađeno je veći broj tema, kao što su: “Politics” VS “Policij” u praksi, Moć uticaja i dr.	Evropska Unija, College of Europe, British Council
5.	Edukacija i trening Webinar, 02-13.11.2020. godine	Obrađeno je veći broj tema, Prioriteti Von der Leyen Komisije Commission, Trenutni izazovi za EU i njihov uticaj na proces proširenja, EU I Bosna i Hercegovina kako ojačati vezu, diskusija o preporukama EK koji se odnose na pridruživanje i druge teme	Evropska Unija, College of Europe, British Council
6.	Edukacija i trening Webinar, 30.11. – 11.12.2020. godine	Obrađeno je veći broj tema: PAR i proces pristupanja, PAR strategije, Javna uprava u EU, Digitalizacija javne administracije: prilike i izazovi, Od formulacije do evaluacije politike, EU pregovori i druge teme	Evropska Unija, College of Europe, British Council
7.	Webinar, 29.12.2020. godine	Primjene zakonskih i podzakonskih propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnost .	Komisija za hartije od vrijednosti RS, Agencija za osiguranje RS, Agencija za bankarstvo RS.

Tabela 16. Pregled edukativnih aktivnosti Komisije u 2020. godini

Izlaganjem radova i putem kontakata se učesnicima na navedenim skupovima, predstavnici Komisije afirmisali su tržište hartija od vrijednosti Republike Srpske sa ciljem privlačenja stranih investitora kroz ovaj oblik investicionih ulaganja.